

TIBET IN DEZE TIJD

3 april 1959

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Verder wil ik erop wijzen, dat ik een neusstem heb. Dat ligt aan mijn instrument: lichtelijk verstopt. Dergelijke fouten hoeft u aan mij niet te wijten. Ik dacht eigenlijk dat u zich wel zou interesseren voor:

TIBET IN DEZE TIJD

Tibet staat de laatste tijd in het brandpunt van de belangstelling. Bombardementen van de Chinezen op Lhasa. Aanvallen op de Potala zelf, die zwaar beschadigd is. De Dalai Lama gevlucht en uiteindelijk terecht gekomen in India. Dit eigenaardige priesterrijk is altijd voor het westen een rijk geweest vol van geheimen. Juist omdat het gebaseerd is op een zeer speciale visie van het boeddhisme, het lamaïsme, heeft het zich van de wereld zeer sterk afgesloten. Dat wil niet zeggen dat de moderne beschaving er helemaal niet bekend is. Wel vooral, dat de regerende groepen het daar helemaal niet noodzakelijk vinden dat de mens daar modern wordt. Wij moeten ons dus voorstellen, dat wij hier te maken hebben met een werkelijk middeleeuwse staat, een middeleeuwse staatstructuur met grote kloosters, die soms een aantal dorpen - zelfs ook steden - aan zich horig achten. De legerscharen - zeer primitief bewapend - doen ons denken aan de religieuze ridderorden van Europa in de middeleeuwen. Vechtende monniken, dienen als lijfwacht, als geleide voor de reizende abten e.d.

Maar gelijktijdig is het ook een land, waarin geestelijke krachten tot voor kort werkzaam waren op een wijze die voor het westen haast onvoorstelbaar is geworden. Voorbeelden. Tibet is praktisch het enige land ter wereld, waar op universitaire basis magie - zowel wit als zwart - wordt onderwezen. Men noemt het dan wel een beetje anders, maar het is magie. Tibet is een van de weinige landen, waarin elk dorp zijn eigen tovenaars nog heeft. In Tibet bestaan meer miraculeuze kloosters, z.g. stemmen der Goden, gefinancierd door de staat en onder staatsgoedkeuring, dan waar ook ter wereld. Toch is het op zichzelf een zeer dun bevolkt gebied, waarin je gemakkelijk verloren loopt. Men moet zich Tibet voorstellen als een zeer grote hoogvlakte, hier en daar vinden wij bergketens, in het zuiden vinden wij grote gebergten, in het noorden praktisch alleen steppen. Wanneer wij in dit hoge tafelland kijken, dan vinden wij overal ravijnen en kloven en daar liggen de eigenlijke dorpen. De wegen, waar langs het verkeer gaat, meestal te paard, zijn ook al hoofdzakelijk gelegd door de dalen. Alleen wanneer het anders niet mogelijk is, heeft men een langere trek door de woestijn.

Een dergelijk land komt in contact met de moderne samenleving. De geestenstemmen, die spreken, zijn over het algemeen wel belangrijk en wel zuiver. Van het jaar 1823 af tot praktisch heden - de laatste grootste profetie was 1957 - vinden wij voortdurende voorspellingen van de abten van de verschillende kloosters. Niet alleen dat het profetieën zijn, maar zij komen ook uit.

De kloosters worden - naarmate de beschaving verder doordringt - meer en meer ontkend door de eigenlijke priesterregering. De macht die eens eigenlijk heel Tibet regeerde, is langzaam maar zeker verworpen. De kerkelijke en geestelijke structuur die bv. in 1600 nog werkelijk op incarnatie gebaseerd was, werd de laatste 70 à 80 jaren gebaseerd op machtsverhoudingen. In deze machtsverhoudingen spelen vele adellijke families een grote rol. Dat gaat zelfs zó ver, dat deze soms beslissen, welke geïncarneerde Boeddha - zoals dat heet - een klooster zal overnemen en zal regeren. Het gevolg daarvan is geweest dat de Tibetaan erg ongelovig begon te worden. Hij hield zich officieel nog wel aan de erkende wetten van het lamaïsme, maar in feite geloofde hij er niets van. Zijn hele leven begon te verworden tot een materialisme, dat heel wat verder gaat dan hier in het westen. Datzelfde land, waar sommige kloosters eens tienduizend, twaalfduizend monniken telden, staat op het ogenblik overzaaid met ruïnes, waarin nog 5 of 6 monniken een armzalig bestaanje voeren, te midden van de vervallen grootheid van vergane eeuwen.

Het is logisch dat in dit Tibet geen werkelijke geestelijke macht volledig meer kan optreden. Het enige wat er nog op kan treden is het restant van de Witte Machten - niet veel meer - en wat van

de zwarte machten, die hoofdzakelijk in het westen ervan zijn gelegen. Wij zien er voorbeelden van, wanneer China voor de eerste keer binnenvalt. Aardbeving en overstroming drijven de troepen terug. Ook bij de Chinese aanvoerders komt het besef, dat men beter vriendschappelijk samen kan gaan. Er komt zelfs een soort verdrag tot stand. Wanneer een mens materialistisch in zijn denken wordt, wanneer het hem gaat om macht en niet alleen maar om een zuiver geestelijk leven, dan moet alle geestelijke kracht, die eens in zo een land geweest is, teniet gaan. Dit komt sterk tot uiting, wanneer wij zien, dat de machtsstrijd tussen de Dalai Lama en de Pänchen Lama ten top wordt gevoerd, waarbij de een zich gaat verklaren tot een vertegenwoordiger van China, terwijl de andere een z.g. rechtse neutraliteit handhaaft. Vroeger werd er gestreden om de macht, omdat men meende dat zijn eigen geloof beter was. Tegenwoordig gaat het om de inkomsten.

Kan een dergelijk land nu nog werkelijk de grote geheimen bergen, die menige ijverige lezer van Alexandra David-Neel's boeken e.d. erin zoekt? Neen, het is een exotisch land, een fantastisch land, maar de krachten, die daar eens werkten en leefden zijn praktisch allen heengegaan. Wat overblijft is een schamel restant, meer niet.

Nu komt dan China daarbinnen. Daarbij wordt overigens een oude profetie vervuld. Een profetie waarin staat dat deze Dalai Lama de laatste zal zijn en als de rode vloed uit het oosten komt, de bergen zullen wenen. Die bergen zullen dan ook wel wenen, want heel wat kloosters zullen dan eenvoudig verloren gaan. Anderen zullen worden omgevormd tot sterkten die de bergpassen moeten bewaken en de handelswegen naar Indië, naar het zuiden toe.

Typisch is hierbij, dat ingewijden klaarblijkelijk op de hoogte waren. In de eerste plaats blijkt, dat vanaf het jaar 1890 en met vergrote frequentie vanaf het jaar 1934 tot 1938 voortdurend kostbare materialen, oude boekwerken, getransporteerd zijn naar onbekende bestemmingen. Zij werden daarbij soms door China getransporteerd, maar verdwenen in vele gevallen naar het zuiden toe. Niemand weet waar zij heen zijn gegaan. Maar zover wij kunnen nagaan, is het grootste gedeelte gegaan naar Zuid-Amerika, terwijl andere boekdelen op het ogenblik berusten in bv. India, Pakistan en Yemen. Hier is sprake van een overlegde ontruiming. Deze ontruiming werd na de tweede wereldoorlog - zij het in sterk verminderde mate - weer opgevat. O.a. werden heilige tapijten, sommige heilige trompetten, weggemoffeld, maar van grote boekentransporten is niet zoveel sprake meer. Gelijktijdig echter zien wij dat in het jaar 1952, een aantal handelslieden plotseling geld gaan transfereren. Ten dele probeert men dit naar bankiers over te maken in de kroonkolonie Hongkong, anderen zenden dit naar China. Ook zijn er enkelen die onmiddellijk deel gaan nemen in de grote belangengemeenschappen van Japan. Ofschoon men het zich niet realiseert is een deel van het tempel- en paleiskapitaal van de Potala op het ogenblik ondergebracht bij de zogenaamde Mitsui, een firma dus.

De oorlog in Korea heeft hier weinig verandering in gebracht. Wel was deze oorlog aanleiding tot het opstandig worden van een aantal noordelijke nomadenstammen. Wanneer u hoort over strijd in Tibet, dan mag u vooral niet vergeten, dat dit in de eerste plaats mensen uit Mongolië zijn die vechten: Mongolië, buiten Mongolië. Deze zwervende stammen zoeken naar een vrijheid die zij meer noordelijk - onder het Russische bewind - niet meer krijgen en willen nu natuurlijk elke beperking van hun erfelijk recht en vrijheid ook bestrijden. Zij zijn het werkelijk opstandige element. Dit opstandig element wordt verduveld knap gehanteerd, het wordt namelijk gehanteerd door bepaalde groeperingen, die eerste grote voorrechten willen hebben van de Chinese staat, voordat zij een soort bondgenootschap met de Chinese bezetting gaan tolereren. Een middeleeuws land is gewrongen geraakt in de moderne politiek en diplomatie. Naast het verraad, dat de Borgia's waardig is, zien wij een moderne politiek, die meer aan Foster Dulles doet denken. Een heel eigenaardig geval dus.

Nu vraagt iedereen zich af: wat zal er gaan gebeuren?

Wij zullen het met elkaar eens zijn dat Tibet geen land is waarin de moderne strijdmacht makkelijk kan werken. Er zijn praktisch geen wegen. Toegangswegen zijn nauw en eng en voeren over bergpassen. Er is betrekkelijk weinig water. Er zijn grote droge vlakten. Er is - ook al door de betrekkelijk grote hoogte - vooral voor de Chinezen die uit de valleien komen, een te grote kou, een zeer moeilijk leven. Van een werkelijk overspoelen van Tibet door Chinese strijdkrachten kan dus geen sprake zijn, zelfs al beschikt men over de mankracht. Daar komt bij, dat in grote delen van Tibet men het rover-zijn als een eerbaar beroep heeft beschouwd. Het

ging dus zo: je ging failliet, je had niets meer, dan roofde je totdat je genoeg had om weer in zaken te gaan. Dan kwam je er rustig voor uit, dat je het gestolen had. Dat was eerbaar, anders had die ander zijn bezit maar moeten verdedigen. Deze eigenaardige tactiek, die zoveel honderden jaren achtereen gevolgd is, maakt deze bevolking buitengewoon geschikt voor guerrilla, dus een soort burgerverzet. Dit vindt inderdaad ook plaats. Daarbij gaat het - eigenaardig genoeg - niet om het leven van de Chinese soldaten, maar vooral om sommige betrekkelijk kostbare goederen die zij bezitten, zijnde geweren, machinegeweren, ook wel levensmiddelen en vooral stoffen. Door deze overvallen heeft men al heel wat vrachtwagens verloren. De Tibetaan wil geen vrachtwagen. Hij steekt een auto in brand en laat hem langs de weg liggen. Maar de goederen die erin zijn, plundert hij. Op deze manier heeft men reeds nu in een betrekkelijk bescheiden actie met misschien één man tegen 60 à 70 van de Chinezen een zeer aanmerkelijke schade aan China en aan het Chinese prestige - ook in eigen land - toegebracht. Die prestige kwestie gaat hier buitengewoon zwaar tellen.

Nu de Dalai Lama dus ontkomen schijnt te zijn, heeft men ook niet meer de druk van: "Wij zullen uw geestelijk hoofd doden of gevangen nemen". Men kan dus ook langs religieuze weg de ongehoorzame lama's niet meer dwingen gehoorzaam te worden. Hier is alleen maar één mogelijkheid open en dat is: eenvoudig controlepunten stichten op de steden die de handelswegen beheersen. Dat laat een heel land vrij voor opstandelingen. Die mogen er rustig blijven. China heeft daar weinig bezwaar tegen, zolang als de economie van het land beheerst wordt en men daarbij op de duur - want het land is voor de Tibetaan even onherbergzaam als voor de Chinezen - veel van die kleine rovergroepen kan verlokken om als een soort vrijwilligersmacht dienst te gaan doen voor China. Van communistische principes zal dan ook betrekkelijk weinig sprake zijn. Dat is ook niet noodzakelijk, want de basis waarop bv. de kloosterstructuur in Tibet gebouwd is, is in feite communistisch. Het gaat hier om een gemeenschappelijk bezit, gemeenschappelijke maaltijden, gemeenschappelijke diensten en verplichtingen, waarbij het eigen bezit langzaam maar zeker als een omkoperij is opgekomen. Dat is in China ook nog niet helemaal uitgeroeid. Dus tegenstelling op politiek terrein is er niet. Het gaat niet om de religie, het gaat om de controle van een gebied, dat strategisch belangrijk is.

Nu zijn er een stuk of vijf plaatsen in Tibet, die buitengewoon geschikt zijn voor het aanleggen van luchthavens, wij kunnen dan ook wel rekenen dat China zal beginnen om tenminste één, eventueel twee luchthavens te bouwen in Tibet en zo een beheersing op zich te nemen, vooral voor vliegtuigen die een hoog plafond hebben, van praktisch heel zuidelijk Azië, maar ook - al klinkt dat niet zo vriendelijk - van de buurman en goede vriend Rusland. Rusland kan men deze strategisch gunstige plaats niet gunnen, want dan zou China inderdaad satelliet zijn, vazalstaat, en dat willen ze niet.

Onder deze bedrijven door echter, begint men reeds nu, vanuit China, veel industrieproducten te importeren. Nu, kort na de strijd, worden allerhande handelaren en winkels reeds voorzien van Chinese kleding, Chinese luxeproducten, Chinese fietsen, naaimachines en wat er nog meer is, artikelen die in het hele land China zelf schaars zijn, of niet te krijgen. Dat doet men niet voor niets. Men wil proberen dit land helemaal te vangen. Helaas rekent hier China buiten de waard. Het zal zijn politieke doel ongetwijfeld kunnen bereiken. Maar het zal niet kunnen verhinderen, dat een zo sterk ingeworteld geloof aan demonen en zo ver doorgevoerd systeem van wichelarij en tovenarij een zeer beslissende invloed zal behouden in Tibet en vanuit Tibet hernieuwd invloed uit zal oefenen op China zelf. Dat is een van de redenen waarom ik dit onderwerp eigenlijk aansnijdt.

De witte magie heeft voor een zeer groot gedeelte Tibet verlaten. Het kon niet anders meer. Het was er niet zuiver en niet rein genoeg meer. De zwarte magie heeft juist tijdens de tweede wereldoorlog, en daarna, weliger getierd dan ooit. Dan heb ik het heus niet over die mislukte monniken die dan dorpstovenaar worden. Ik heb het hier over de professoren, degenen, die examen na examen hebben afgelegd en die zeker op magisch terrein heel wat meer presteren dan de westerse wetenschap zelfs mogelijk acht. Deze heersers van het paranormale zullen hun land zeer zeker niet af willen staan. Wanneer China bereid is daarvoor te betalen, dan zullen zij met hun demonen China willen helpen. China kán hiervoor niet betalen, omdat elk bondgenootschap met priesters een godserkenning inhoudt en de bestrijding juist van het religieuze begrip van de familiebinding, de voorouderverering, is een van de voornaamste punten op het

Chinese partijprogramma. Men zal dus deze zwarte krachten tegen zich krijgen. Deze zwarte krachten zullen gaan ageren tegen China. Maar een demon die ontketend is, houdt zich niet aan grenzen. Het is logisch dat de zwarte krachten die in Tibet losbreken ook over die grenzen zullen gaan en hun invloed zullen uitoefenen. In Noord- en Zuid-Korea aan de ene kant, in China zelf, maar ook in Indochina, India, Malakka, ja, zelfs tot in Indonesië toe. Aan de andere kant zullen deze krachten ook waarschijnlijk merkbaar worden in de woudrijke Oeral. Deze gebieden zullen dus langzaam maar zeker onder demonische invloeden irrationele handelingen gaan stellen. Wanneer u dat niet gelooft, dan kunt u dat waarschijnlijk in de krant controleren rond 21, 22 september. Ik denk, dat u dan wel weer een serie berichten krijgt. Het kan een week eerder, maar ook een week later zijn. Dat lijkt mij zo de kroondatum te zijn.

De demonie die het oosten gaat beroeren, betekent een definitieve splitsing tussen oost en west. Er zal partij moeten worden gekozen en zoals op het ogenblik een vechten voor een Pan-Islamitisch, of Pan-Aziatisch blok zal wegvallen in belangrijkheid door een steeds toenemende agressiviteit. Die agressiviteit zal ongetwijfeld binnen twee jaren zijn hoogtepunt bereikt hebben. Demonische krachten woedden fel, maar meestal kort. Dat Tibet zelf en zeker dat zwart-magisch deel, dat deze demonische invloeden veroorzaakt, daarbij ten onder zal gaan, staat voor mij buiten elke twijfel vast.

Hoe het met Tibet verder zal gaan? Ik denk niet dat het zijn zelfstandigheid zal behouden. Van een eens belangrijke geestelijke staat, zal het meer en meer vervallen tot een soort achterland, waar elke laatste ruimte en elk tochtgaatje van de wereld met kranten is dichtgeplakt. Dat is aan een kant erg treurig voor Tibet, voor ons is het echter erg prettig, want: deze demonische krachten betekenen, dat een actiever en positiever verzet vanuit het westen noodzakelijk zal worden. Het betekent ook, dat men niet meer zal kunnen volstaan met eenvoudige woorden en gebaren. Het zal tot daden moeten komen. Bij deze daden zullen niet meer gedeelde belangen tegenstrijdig zijn.

Tot op heden heeft de politiek die gevoerd is door de verschillende mogendheden, niets anders gedaan dan verwarring te stichten. Englands politiek maakt het bv. onmogelijk dat Nederland Indonesië behield. Amerika's politiek is eerder gericht op het scheppen van vriendschapsbanden en vriendschappelijke verhoudingen met Azië, uitgezonderd de communistische gebieden, dan op een handhaven van rechtvaardige aanspraken, die andere partners, bv. de NATO, daar hebben. Nederland zit achter de centjes aan die men daar heeft achtergelaten. Menigeen zou Indonesië graag helemaal afstaan, wanneer er dan tenminste maar betaald werd. Nederland zit daar op handelsterrein tussen. Het handelsterrein is weer de oorzaak van een worsteling tussen Engeland, Nederland, maar ook met de Franse belangen. Duitsland probeert zij invloed in Azië te herwinnen en heeft op het ogenblik al weer aardig vaste voet gekregen, o.a. in zijn relatie met Japan. Iedereen probeert voor zichzelf iets uit dit gebied te slepen. Zolang het zo is, kan Azië zich rustig verder ontwikkelen en wordt het een steeds grotere bedreiging voor de wereld.

Maar op het ogenblik dat deze demonische krachten losbarsten, zal het gehele westerse deel van de wereld moeten besluiten of men zwart-magisch zal worden in zijn politiek door zijn zelfzucht te bedrijven in een voortdurend bestrijden van partners, waaraan men zich toch officieel gebonden meent te achten, ofwel dat men gezamenlijk zal trachten de grote chaos van de overbevolkte Aziatische gebieden op te lossen. Het feit, dat in het nabije oosten op het ogenblik nieuwe geestelijke bewegingen hand over hand toenemen, draagt m.i. er toe bij om Europa in het westen hier een zekere voorsprong te verschaffen. De inslag van de doorsnee Aziaat - vaak met de natuur verbonden, in ieder geval bijgelovig, verwant met het paranormale - zal ook zijn invloed doen gelden tegen zeer atheïstische stellingen, die op het ogenblik proberen in de communistische landen te doen ingang vinden. De conclusie is duidelijk.

Er ontwikkelt zich op het ogenblik een totaal nieuwe machtsstrijd in de wereld. Die strijd gaat schijnbaar misschien om Azië, omvat invloed in Azië, in feite gaat het om zelfbehoud en vrijheid. Op het ogenblik dat het westen niet in staat is Azië te bedwingen en gelijktijdig aan de Aziaat een redelijk bestaan te verschaffen, kan het westen rustig zijn biezen pakken, bij de pakken neerzitten, tot dat de Aziatische suprematie de westerse mens elke individuele vrijheid ontnemt.

Of dit niet gebeuren kan, kan niemand u vertellen. Dat dit niet gebeuren mag, daar zijn wij het allemaal over eens. Dat dit niet gebeuren zal, zolang de westerse mens meer begrip heeft voor een ideaal dan voor handel, is m.i. zeker.

Vraag: (onverstaanbaar).

Antwoord: Rusland staat aan zijn eigen kant. Dit wil zeggen, dat het een voortdurende tweestrijd tussen oost en west tracht uit te buiten en zo aan beide kanten invloed te gewinnen. Gezien echter de verbintenissen van Rusland en de gesteldheid van het eigen volk, zal het zich bij Azië moeten voegen, ongeacht de toestanden die daaruit voort zouden kunnen vloeien in het Europese gebied. Of Rusland dit thans reeds beseft, of niet, Rusland heeft zich geketend aan een partner die sterker is dan Rusland. China mag wetenschappelijk misschien niet zo ver zijn, technisch ver achter staan, maar China heeft een filosofie, een volksmassa en een vermogen tot doorvoeren van thema's, die men in het Europese Rusland niet heeft. En daardoor is men de sterkere.

Vraag: Dus Rusland speelt de eerste viool?

Antwoord: Rusland mag rustig de eerste viool spelen, zolang de melodie maar aangegeven wordt door China.

Vraag: (onverstaanbaar).

Antwoord: Misschien dat zij het officieel niet tolereren, maar in de praktijk wordt wel een groot gedeelte van de politiek in het verre oosten gedictieerd door China en niet door Rusland. Daaraan kunt u al zien wie op het ogenblik de maat slaat.

Vraag: Worden de zwart-magische krachten tegen Rusland ook gericht?

Antwoord: Die krachten worden ook natuurlijk tegen Rusland gericht. Maar in Rusland is de relatie weer een beetje anders dan in het oosten. Een demon is afhankelijk van de gesteldheid van de mens. Een mens kan nog zo goedwillend zijn, hij kan nog zo ingesteld zijn op het geestelijke, wanneer hij niet innerlijk een overtuiging heeft - onderbewust - dan kan die geest hem betrekkelijk weinig doen ten goede of ten kwade. Een massa die opgevoed is in het geloof aan geesten en demonen is veel vatbaarder dan een wereld als die van Rusland.....

(Deze band - in het eerste gedeelte - is zo slecht opgenomen, dat er slechts delen verstaanbaar zijn.)

..... Laat ons niet vergeten dat de bevolking van Rusland officieel misschien nihilistisch op religieus terrein, in feite nog heel vaak christelijk is. Dat de kerkelijke stromingen daar, zij het zonder invloed op de politiek, een zeer grote invloed hebben op de Slavische ziel, die nu eenmaal voor de praal, voor de sentimenten van het religieuze en voor magische gebaren, zeer sterk vatbaar is. Wat dat betreft is het misschien wel aardig u te vertellen dat de Russen op het ogenblik de Amerikaanse kunstmaan, die onlangs werd gelanceerd, wel eens de 'Rasspoetnik' noemen. Dat is nu niet alleen op Raspoetin, maar Raspoetin is eigenlijk: "de onbeschaamde". Nu vinden de Russen het een onbeschaamdheid dat de Amerikanen net doen, alsof zij verder zijn dan de Russen. Maar er zit hier een onbewuste associatie met de wonderen doende monniken, die ondanks alles nog bestaan. In dergelijke gevleugelde woorden kun je heel vaak de onderbewuste gedachtegang van een volk terugvinden. Het is typisch voor de Russische humor.

De Russische humor, mits natuurlijk niet staande in de officiële partijbladen, toont ons ook van die aardige aspecten, bv.: de ene Rus zegt tegen de andere Rus: "Kijk, die Komcholkaja's (?) daar" (Jeugdbeweging). De ander merkt dan op: "Ja, het zijn net engelen". De eerste merkt dan weer op: "Ja, maar God de Vader zit in het Kremlin". Dat is een mopje, dat inderdaad opgeld heeft gedaan lange tijd. Typisch is hierbij de associatie Engelen - God de Vader. Het lijkt een grapje en het is zo onschuldig. Maar blijkt hier niet, dat het innerlijk verwerpen van deze dingen bestaat, omdat men hunkert naar werkelijke engelen en naar een werkelijke God? Geloof mij, een volk herken je aan twee dingen. In de eerste plaats aan datgene waarover men moppert. En in de tweede plaats aan datgene, waar het mee spot. Een volk spot met dat wat het zeer begeert, maar meent niet te kunnen krijgen. Het moppert altijd over datgene, wat het meent veilig te bezitten. Als u deze twee stelregels eens toe wilt passen, dan zult u zien dat niet alleen het voorbeeld voor Rusland, maar voor alle landen vaak bepalend is.

Vraag: (Onverstaanbaar).

Antwoord: Dat is praktisch haast onmogelijk, want het gaat hier niet om het lijfsbehoud van Rusland, maar het lijfsbehoud van degenen die de macht hebben in Rusland, een betrekkelijk

kleine partij. Zich naar het westen te keren zou impliceren het geven van grotere vrijheid en een juister inzicht in de werkelijke verhoudingen van de westerse wereld in het hele volk. Dat zou impliceren een ondergang van de partij, zoals zij thans bestaat.

Vraag (Onverstaanbaar).

Antwoord: Ik zou hierop kunnen antwoorden met een aardig grapje. Er was een vorst, die God zeer trouw diende, maar er was een buurman, die God nog trouwer was. Toen merkte die eerste vorst dus, dat hij zijn rijk niet langer kon behouden, waarop hij onmiddellijk een pact met de duivel sloot om tenminste nog aan de regering te blijven. Ik ben bang, dat de duivel in dit geval China is.

Vraag. (Onverstaanbaar).

Antwoord: Dat doet de Tibetaan niet. Het heeft met de Tibetanen heel weinig te maken.

Vraag. (Onverstaanbaar).

Antwoord: Ja, dat gaat eigenlijk om de Witte Broederschap. De Witte Broederschap bestaat niet uit Tibetanen. Misschien is dat een hele teleurstelling voor u. Er horen van die heel doodgewone mensen bij, die hier in Nederland rondlopen, of in Amerika zaken hebben, of die pastoor zijn, of die een ander eigenaardig beroep uitoefenen hier of daar, verzamelaars en renteniers. Net zo goed als Tibetanen, Indiërs, Negers, Egyptenaren of dergelijke mensen. Het is op het ogenblik praktisch de enige organisatie, waarin ook werkelijk geen onderscheid van ras wordt erkend. Daarom spreken wij niet alleen over Tibetanen.

Vraag. (Onverstaanbaar).

Antwoord: Verbaast het u? Het hoeft u niet te verbazen. Elke religieuze gedachte, mits volledig in praktijk gebracht en niet slechts beleden, brengt dichter bij de waarheid. Daar elke religie een deel van de waarheid heeft, kan elke verkondiger, maar ook elk lid van een willekeurige religieuze beweging, dus deel hebben aan een grote algemene bewustwording, mits hij zich niet baseert op het verwerpen van anderen, maar praktiserend op dat deel van de waarheid, dat hij zelf kent. Geloof mij, er zijn net zulke goede pastoors als goede dominees, rabbi's, enz.

Reactie: Wij hebben er toch een bewijs van in onze Orde?

Antwoord: Geen commentaar.

Vraag: Maar in China beoefenen zij ook nog de oude hoog geestelijke filosofie.

Antwoord: Kunt u geestelijk iets zoeken, wanneer u in barakken bij elkaar wordt gedreven, u verteld wordt wanneer u werken moet, wanneer u moet stoppen met werken. Dan spreken wij hier heus niet over een acht-urige werkdag, maar eerder over een achttien-urige werkdag, waarbij je vrije tijd ook nog aan politieke opvoeding moet worden besteed. Toch is dit het systeem dat op het ogenblik in steeds grotere gebieden van China wordt doorgevoerd.

Vraag: Kun je met geestelijke wapens de vrijheidsberoving bestrijden?

Antwoord: Jammer genoeg kun je met geestelijke wapens geen legers verslaan, alleen maar kwade mensen. Er zijn heel veel mensen die eerlijk en oprecht geloven dat deze nieuwe gedachtengang en deze nieuwe filosofie - want dat is het communisme eigenlijk - dus het begin is van een werkelijke bevrijding. Dat dit alle offers waard maakt. Omdat zij ten goede streven, zijn zij dus zeker niet vatbaar voor een bestrijding door witte machten, hoogstens voor een bewustwording, maar dat vergt tijd, zij mogen niet vernietigd worden. Wat dat betreft zal China nog enkele moeilijke jaren voor de boeg hebben.

(Er wordt tweemaal geniesd). Het spijt mij, het wordt geen mooi weekeind. De derde blijft uit....

Vrienden, wij zullen nog heel kort plaats maken voor een tweede spreker met een onderwerpje. Ik ga afscheid van u nemen. Dan kan een ander eens voor mij niezen.

Goedenavond.

LEVENS Kunst

Goedenavond, vrienden.

Het tweede onderwerp is naar uw eigen keuze.

Voorstel: Levenskunst.

Antwoord: Dit onderwerpje kunnen wij heel kort maken. Levenskunst is de kunst om te leven, zonder je het leven te laten verbitteren door de kunsten van anderen.

Wanneer je in het leven alle goede dingen voortdurend opsomt en volledig geniet, zover het je mogelijk is, zul je gelukkig leven. En wat meer is: je zult van het leven altijd het beste maken. Dat is een kunst, die de meesten niet verstaan. De meeste mensen gaan uit van het standpunt dat zij in het leven zwaar en ter aarde gedrukt voort moeten sjokken. Anderen zijn overtuigd dat het onrecht, dat aangedaan wordt, zó overweldigend is, dat zij zich op de wereld moeten wreken.

Wat doet een werkelijke levenskunstenaar? Een werkelijk levenskunstenaar zegt: "Het eten is goed, dus: laat ons eten. De drank flonkert in de glazen: laat ons drinken. Er is humor, er is vreugde, laat ons lachen, laat ons dansen, laat ons juichen. Maar laat ons vooral zorgen, dat wij tevreden kunnen zijn met onszelf." Tevreden zijn met jezelf kun je alleen, wanneer je jezelf geen onmogelijke eisen stelt.

De kunst is dus ook in streven en in geestelijk streven een zekere zelfbeperking te kennen. De kunst van het leven is niet overal het uiterste van je te vergen, maar van alles datgene te nemen, te genieten en te verwerken, dat precies nog past binnen jouw eigen leven en je eigen mogelijkheden. U kunt hier gaan zitten en zeggen: "Ik mediteer, totdat ik met mijn hoofd tegen het plafond en met mijn benen in de lucht sta". Dan noemt u het misschien levenskunst om hier een leven aan te wijden Maar dat is niet waar. Levenskunst is het om te beseffen, dat de mogelijkheid bestaat, maar rustig te zitten, te luisteren en te verwerken, te nemen wat je zelf nodig hebt en als het je teveel verveelt, heel voorzichtig en bescheiden in de pauze te verdwijnen, zonder een ander te storen. Levenskunst houdt in, dat je wel degelijk over een ernstig probleem na wilt denken, maar dat je aan zo'n probleem alleen een levensstudie moet gaan wijden, wanneer dit probleem voor jou het allerbelangrijkste is. Dat, wat minder belangrijk is, leg dat opzij. Er zijn zoveel dingen belangrijk.

De kunst van het leven is om geestelijk én stoffelijk alles te genieten wat je met een goed geweten genieten kunt, zonder daarbij te ver te gaan. Laten wij het eigenlijk anders definiëren: de kunst van het leven is precies de middenweg te houden. Degene, die al te goed is, maakt anderen door zijn goedheid slecht. Degene, die al te slecht is, wordt daarom zelf niet goed. Maar degene, die goed noch slecht is, maar in alle dingen vreugde kent, zal een ieder vreugde geven, een ieder ontspanning mogelijk maken en zo voor zich en de wereld van gunstige invloed zijn.

Nu wil ik nog eventjes daar een paar definities aan vastknopen:

Menigeen meent een levenskunstenaar te zijn, omdat hij veel leven weet te maken, omtrent hetgeen hij onder levenskunst verstaat.

Menigeen meent dat de kunst noodzakelijk is voor het leven, maar waar hij niet leven kan van de kunst, maakt hij slechts kunsten. Dit is geen levenskunst.

Om goed te leven, is wel zekerlijk een grote kunst, maar dan moet je niet afgaan op hetgeen de burens goedvinden, maar alleen op hetgeen, wat voor je zelf aanvaardbaar is.

Want slechts wie zijn eigen leven leeft, kan goed leven. Slechts wie goed leeft volgens eigen streven, denken en weten, beheerst de kunst van het leven.

Nu gaan wij pauzeren. Misschien maken wij het tweede deel ook kort, maar daar moeten jullie maar eens niet op letten. Dan voor de rest wens ik jullie allemaal een recht aangename en prettige pauze. Goedenavond.

NIEUW PROGRAMMA

Goedenavond, vrienden.

U zult zich misschien verbaasd hebben, dat wij het eerste gedeelte zo snel hebben afgewerkt. Wij wilden graag eens een paar punten met u bespreken, voordat wij dan het gebruikelijke programma voort zetten.

Er is de laatste tijd heel wat in de wereld veranderd. Er zijn vooral spanningen gekomen, er zijn veranderingen die het ons noodzakelijk maken ons werk ook te veranderen. Dat wil helemaal niet zeggen dat wij nu plotseling deze Orde der Verdraagzamen op gaan doeken. Het wil ook niet zeggen dat u er aan te kort hoeft te komen. Maar wij moeten toch wel op een of andere manier een nieuwe weg gaan vinden. Die nieuwe weg stellen wij ons voor in overeenkomst met de andere grote groepen die op deze aarde werkzaam zijn. Zij moet in de eerste plaats gebaseerd zijn op een sterker Godsbegrip, in de tweede plaats op een groter begrip van persoonlijke verantwoording en persoonlijke vrijheid. Wij moeten, wanneer wij hieraan mee willen doen bv. ook de vrijdagavonden aanmerkelijk gaan veranderen. Wij zullen ons hele programma enigszins om moeten gaan zetten. Nu ligt het niet in de bedoeling dit te doen - althans niet op opvallende wijze - voordat wij met het nieuwe verenigingsjaar beginnen. Wij stellen ons voor een groot gedeelte van de vrijdagavonden te wijden aan een onderwerp. En wel een onderwerp met steeds weer een esoterische inslag. Dit kan behandeld worden op een wijze, zoals u op discussieavonden wel hebt meegemaakt. Wij willen ons gaan beperken in onze verhandelingen over onderwerpen die in feite met het geestelijke leven niet zo erg veel te maken hebben, zij het dan, dat wij ook daardoor weer kunnen wijzen op een bepaalde leefwijze en bepaalde gedachtegangen. Wij willen dus meer direct gaan werken.

Verder stellen wij ons voor om een klein beetje meer missiegeest in het werk te gaan brengen. Niet dat wij van u zendelingen willen gaan maken. Wij willen komen tot een nieuwe en praktische leefwijze, die wij u voortdurend trachten en willen voorhouden. Niet meer vage begrippen. Dat betekent ook, dat de nadruk in de komende tijd anders wordt. U zult ongetwijfeld meer onderwerpen meemaken die wat zwaarder van gehalte zijn. Daar staat tegenover, dat wij bij de keuze van sprekers zullen trachten diegenen te treffen, die het op een eenvoudige en duidelijke wijze weten te zeggen. Nu leven er misschien bij u ook bepaalde wensen. Met die wensen willen wij graag rekening houden, zover dat ons mogelijk is. U kunt binnenkort - het bestuur zal u dit wel mededelen - ook weer uw eigen voorstellen in gaan dienen voor eventueel te behandelen onderwerpen en cursussen in de komende tijd. Maar ik moet er reeds nu op wijzen, dat wij dezen alleen kunnen accepteren, mits in overeenstemming met dit nieuwe programma. Dat wil zeggen, dat de Orde, al wil zij dan niet kerkelijk zijn, toch ietwat meer religieus gaat worden, zonder verplichtingen voor de leden, wat betreft uiterlijke ceremoniën e.d., met een zeer sterk beroep op ieder op een zeer bepaalde wijze te leven.

Wij zullen ons verder gaan houden buiten alles, wat met prognose in verband staat, tenzij dit bij een onderwerp toevallig zo te pas komt. Uiteindelijk hebt u weinig aan zo'n jaarprognose. U kunt meer hebben aan een geestelijk inzicht van een praktisch begrip van uw eigen leven. In dit kader zal ongetwijfeld veel stof moeten worden behandeld, die vooral voor de meer getrouwe leden al oud is. Dat is helaas niet te vermijden. Maar deze stof zal zo vers en zo nieuw mogelijk gebracht worden, opdat u er toch belangstelling voor zou koesteren.

Op de vrijdagavonden stellen wij ons nog meer voor enige toelichtingen te geven omtrent psychologie, psychologie van de massa, de psychologische waarden in de godsdiensten e.d. Wij verwachten van u, dat u een partijtje meeblaast. Dat u niet alleen zoet en braaf zit te luisteren, of voortdurend vraag op vraag stapelt, zonder dat dezen enige werkelijke betekenis hebben, maar dat u uw eigen problemen, zover daarmee samenhangend, formuleert en naar voren

gooit. "Ja, maar voor mij is dit godsdienst." "Voor mij is in het leven dit onmogelijk...." Dat ook. En wij hopen verder, dat het mogelijk zal zijn om wekelijkse bijeenkomsten hier, althans in Den Haag, te handhaven. Zeker is dit nog niet.

Verder wil ik erop wijzen dat wij hier en daar enigszins teleurgesteld zijn in de resultaten van ons werk. Omstandigheden die ten dele buiten uw beheersing lagen, omstandigheden ook, die niet volledig door ons beheerst konden worden, zijn er toe aanleiding geweest. Deze teleurstellingen willen wij niet vergeten, maar maken tot een wijze les voor de toekomst. Het wordt noodzakelijk om een systeem op te bouwen. Een systeem dat niet alleen maar voortdurend meeklinkt als een soort achtergrond in wat wij noemen: gezellige en leerrijke geestelijke avonden, maar iets dat scherp en fel geformuleerd kan worden. Dit zal ertoe leiden dat sommige van de bijeenkomsten korter worden dan zij tot nu toe waren.

Misschien mag ik na deze korte inleiding, in de komende tijd trachten enige stellingen te formuleren die u zeker in het komende jaar, maar ook al in de komende lezingen steeds weer zult ontmoeten en in steeds sterkere mate.

De kern van het geloof, dat wat voor ons belangrijk is en noodzakelijk, is dit:

- In elke mens leeft God. Elke mens kan zich van die God bewust worden. Elke mens heeft een eigen leven en een eigen verantwoording tegenover die God, dat hij een afzonderlijk deel is van de Schepping.
- Om goed te leven zal niet iedere mens aan dezelfde wetten moeten, of kunnen, beantwoorden.
- Voor elke mens bestaat een innerlijke wet. Deze te beleven, ongeacht de consequenties, is noodzakelijk, wil deze wereld verder komen, wil de geest zich van de stof, althans in deze vorm, kunnen bevrijden.
- De massa, de psychologie van de massa, het spelen met de massa, zoals dit de laatste tijd gebeurt, doodt langzaam maar zeker het begrip van zelfstandigheid en van verantwoordelijkheid.
- Om werkelijk goed te kunnen leven zal elke mens, volgens zijn eigen begrip en bewustzijn, zijn eigen verantwoording moeten dragen voor alle dingen, ook voor onvoorziene omstandigheden, ook voor mislukkingen.
- De theorie van zekerheid als noodzakelijk voor de mens is helaas een misleiding. Een mens die zeker is, streeft niet, wie niet streeft, komt niet verder. Wie niet verder komt, sterft in de verstarring.
- Elke mens voor zich zal voortdurend moeten trachten een nieuwe weg te vinden, een nieuwe stimulans, een nieuwe taak.
- Ook zult u steeds weer te horen krijgen: uw taak, uw werk, uw leven ligt in het heden, niet in de toekomst, niet in een andere wereld, niet in een verleden. Wat u op dit ogenblik kunt doen, kunt bereiken, kunt verwerkelijken, is belangrijk. Wanneer u iets ziet, wat op dit ogenblik gedaan kan worden door u, wat voor u belangrijk is, wanneer u meent dat u hier op dit ogenblik iets goeds tot stand kan brengen, dan moet u dat volbrengen.
- U bent niet verantwoordelijk voor uw medemensen, u bent verantwoordelijk voor uzelf en voor elke invloed die u zelf op uw medemensen uitoefent. Aan deze verantwoording kunt u niet ontkomen.
- Om te komen tot een werkelijk besef van de kosmos zult u eerst moeten komen tot een besef van uw eigen leven en werken. U zult moeten begrijpen wat u in feite bent en wat u in feite betekent. Slechts de mens die zichzelf leert kennen en

de God, Die in hem leeft, accepteert, kan in steeds inniger samenwerking met die God, worden tot een Licht voor die wereld, worden tot een vrij individu.

Dan nog iets. Men spreekt in deze tijd veel over rechten. Iedereen heeft het over zijn recht. Ik wil hierbij opmerken, dat u ook in de komende tijd steeds weer te horen zult krijgen: u hebt geen rechten, u hebt alleen plichten. U bent verplicht voor uzelf te beantwoorden aan uw innerlijke wet, u bent verplicht goed te leven, u bent verplicht om ervaringen op te doen. U bent verplicht om anderen te helpen. Maar u heeft géén recht dit van anderen te vorderen.

- Want, wie niet in staat is het totaal van de wereld en alle factoren ervan volledig te begrijpen, kan geen rechtvaardige eisen stellen.

Degenen, die daartegen bezwaar hebben, zullen dus moeten zoeken naar een andere weg. Het is jammer. Wie er bezwaar tegen heeft, zoek zijn eigen weg. Die weg kan even goed als de onze. Misschien beter, dat weet ik niet. Maar wij gaan vanaf dit ogenblik een klein beetje meer met discipline werken. Discipline, die wij u niet kunnen opleggen, maar waarvan wij hopen dat u die uzelf zult kunnen opleggen. Slechts wanneer werkelijk de mens zichzelf voortdurend dwingt te beantwoorden aan wat hij voelt als goed en als zuiver, als rechtvaardig, zal tot de werkelijke conclusie kunnen komen, die zuiver is, en tot een leven dat goed is. Wij zullen vanuit ons standpunt telkenmale trachten weer te geven, wat daarvoor noodzakelijk is, hoe men kan werken. Wij zullen dat zo praktisch mogelijk doen. Weest u daarvan overtuigd. Niet met hoogdravende voorbeelden, maar soms wel met raadgevingen, die soms erg moeilijk zijn. Zij zijn uitvoerbaar.

Wij zeggen dat reeds nu. Wij hadden ook kunnen wachten tot het nieuwe programma volledig in overleg met het bestuur is uitgegeven. Maar dan hebt u misschien geen tijd genoeg om erover na te denken. Wij zullen u verschillende malen hieraan weer herinneren, opdat u voor uzelf een besluit kunt nemen. Wij zullen ons houden aan de gemaakte afspraak. Dat wil zeggen, voor zover dit verenigingsjaar loopt en voor zover het noodzakelijk is de oude onderwerpen en de oude afspraken verder te behandelen. Niemand zal dan kunnen zeggen dat wij ons hebben teruggetrokken, of dat wij u iets te kort doen. Maar wanneer dan deze afspraak is afgelopen, deze overeenkomst, die wij a.h.w. met u hebben getroffen, dan komt er een nieuw programma. Een nieuwe gedachtengang, die zeker gebaseerd is op de beginselverklaring die verder gaat dan dat. Dan zult u moeten beslissen, of u accepteert, of niet.

Laten wij een ding niet vergeten, vrienden. De vereniging als zodanig heeft u nodig in de stof. Het medium heeft u misschien nodig als deel van zijn levensonderhoud. Maar wij hebben u niet nodig. Wij zijn volkomen onafhankelijk. Wij zijn vrij. Voor ons bestaat alleen een Goddelijke wet. Al vinden wij het werk wat u op aarde doet nog zo belangrijk, nog zo interessant, al komen wij nog zo graag met u samen, wanneer wij menen een wekroep te hebben gehoord van hogere krachten en ons daaraan wijden, dan doen wij dit uit de vrijheid die wij bezitten. Dan hopen wij alleen dat het mogelijk zal zijn stoffelijk deze wijziging te volgen en de samenwerking, zoals zij thans bestaat, te laten voortduren.

Ik dank u voor uw aandacht.
Goedenavond.

ESOTERISCHE BESCHOUWING

Goedenavond, vrienden.

Als de hoge heren weg zijn, komt het gewone publiek weer op de straat. Voordat het Schone Woord zo dadelijk ook nog zijn woordje gaat zeggen, zou ik dan graag zo uit het gewone standpunt nog, over wat esoterie babbelen. Weet u, wanneer wij het over esoterie hebben, dan zijn wij al te vaak geneigd dit te zien als iets, wat volkomen abstract is. Het is natuurlijk wel heel aardig, maar heeft een mens iets aan abstracties die hij niet kan gebruiken om daarmee tot een reëel resultaat te komen?

Er bestaat op deze wereld ongetelde van duizenden wijsgerige boeken en vele duizendtallen van wijsgerige stelsels. Wij kunnen die dingen bewonderen. Wij kunnen ons erin verdiepen. Maar kunnen wij er wat mee doen? Kerkelijke esoterie moet zijn de ontraadseling van het eigen wezen, van zelfkennis enz. enz. Dat horen wij iedere keer weer. Maar hoe kan zo'n systeem ons daarbij helpen? Alleen eigenlijk maar, wanneer het systeem voor ons een soort stijgblok is. Vroeger had je namelijk van die stapstenen, of stijgstenen staan, waar je op klauterde om op een gemakkelijke wijze je op een paard neer te zetten. Heel veel mensen denken nu dat de esoterie die zij horen, eigenlijk het paard is, maar dat is niet waar, het is alleen maar het opstapje. Want, wat is hetgeen wat ons in feite beheerst? Wat is het dat ons tot bewustzijn voert? De wil, die wij hebben. De begeerte, die wij in de wereld hebben. De inzichten, die wij in de wereld hebben. Dat bepaalt wat wij doen.

Dan kunnen wij een hele dag nadenken over het geheim van Jezus' leven. Wij kunnen wekenlang mediteren over de Boeddha. Maar als wij dan niet tot een praktisch besluit komen, zijn wij van het opstapje weer in de modder gevallen. Wij moeten de dingen op onszelf toepassen. Menigeen denkt, dat esoterie, dat wijsbegeerte, filosofie, een soort sleutel is, waarmee je een andere wereld kunt openmaken. Men meent, dat je andere werelden en sferen ontsluit, dat je op een gegeven ogenblik de raadselen van het Al leert kennen. Maar in feite leer je in al deze dingen jezelf kennen. Daarom is het niet genoeg dat wij esoterisch denken, of esoterisch leven zelfs. Wij moeten aan de verschijnselen onszelf kennen. U filosofeert. Dan hebben uw argumenten van te voren een selectieproces ondergaan. Zij zijn door de zeef van het voor u aanvaardbare gevallen. Wanneer u iets gelooft, dan is dat geen zuiver geloof, want het is eerst gegaan door het filter van begeerte en fantasie, waardoor u zekerheid zoekt in dat geval. Al die dingen staan met uzelf in verband. Heel vaak is uw filosofie, uw esoterische stelling, niets anders dan een bemanteling van uw eigen wil, die u op deze wijze een meer kosmische betekenis tracht te geven.

Nu heeft een oude wijsgeer eens dit geschreven: De mens die denkt, kent zijn bestaan niet. Maar de mens die begrijpt, beheerst zijn bestaan. Denken is mooi. Maar als die gedachten niet gebaseerd op een kennis, op een begrijpen én van jezelf én van anderen én van krachten in de wereld, dan kom je nergens terecht. In vele gevallen is dat maar goed ook. Menigeen heeft gedachten die, mits in de praktijk gebracht, tot absurde toestanden zou leiden. Daar bedoel ik zeker niet alleen absurd vanuit uw standpunt mee, maar ook geestelijk en kosmisch gezien. Het begrip, dat je hebben moet om een werkelijke bewustwording te ondergaan, behoort in de eerste plaats een begrip van jezelf te zijn. Maar door een zelfanalyse komen wij daar niet verder mee, anders zou het makkelijk zijn. Dan ging je, om de eerste stap in de esoterie te doen, naar een psychiater. Je zou helemaal vergeten dat je daardoor weer een subjectief en niet eigen gezichtspunt krijgt in de plaats van je eigen problemen. Neen, wat je nodig hebt, is een voortdurend beseffen, van wat je doet, van wat je denkt en waarom.

Wanneer u gaat zeggen: "Ik denk dit, omdat ik slecht ben", dan bent u fout. Slecht bestaat er in de esoterie niet. Er bestaat alleen aanvaardbaar en niet aanvaardbaar. Wanneer u zegt dat u niet aanvaardbaar bent, dan erkent u daarmee, dat u irreal leeft en handelt, maar ook dat het aanvaardbare bekend is, zodat u kunt veranderen en kunt wijzigen. Naarmate u verder gaat in dit begrijpen van uw eigen drijfveren en het begrijpen, dat deze al of niet passen voor uw innerlijk weten en uw innerlijk gevoel, zult u ook in staat zijn om in uzelf, in uw eigen wereld dus a.h.w. meer de algemene wetten en krachten te zien. Begrip voor jezelf, doet je ook meer begrijpen van waar men op u werkt, hoe men op u werkt, wat er op u kan werken, enz.

Het stellen van een criterium uit zuiver redelijk standpunt zou ik niemand aan willen bevelen die aan esoterie doet. Het is misschien aanvaardbaar voor iemand die in de magie verder wil gaan en die probeert door redelijk deze dingen te overdenken, ze te leren hanteren. Maar uw eigen wezen is in feite geen redelijk wezen. Het is alleen een redelijk omkleed wezen. Of, zoals een van de gezellen van Augustinus eens neerschreef, tot ergernis van verschillende andere kerkgroten: "Wij doen wat God wil, maar zeggen dat het ons werk is". Kijk, daar zit wel iets in. Wij kunnen niet buiten de Goddelijke kracht om, wij kunnen niets doen, wat God ons niet toelaat te doen. Op het ogenblik dat wij dit gaan zien als een onafhankelijk werkzaam zijn, gaan wij verkeerd. De sleutel naar ons eigen innerlijk is in feite een begrip van de wetten die ons leven beperken en bepalen. Want het begrijpen van die wetten maakt het ons mogelijk de omgrenzing

van God te zien, zoals die voor ons bestaat. Pas wanneer je het terrein hebt gevonden waar je God moet zoeken, heb je kans, dat je God werkelijk vindt.

Op gevaar af dat u nu denkt, dat ik al direct met de aanbevelingen van de spreker van zoeven bezig ben in de praktijk, zou ik graag eens een paar dingen willen vragen, in de hoop dat u voor uzelf een antwoord geeft.

Gelooft u in naastenliefde? Zo ja, in welk opzicht faalt u dan?

Gelooft u in een almachtige God? Zo ja, waarom vertrouwt u dan niet dat Hij u helpen zal wanneer het nodig is en zoekt u anders bijstand?

Gelooft u aan een eeuwigheid? Zo ja, waarom hebt u dan voor zo weinig dingen dan werkelijk tijd?

Het zijn drie simpele vragen, maar er zit meer aan vast dan u denkt. Het antwoord op deze drie vragen, mits eerlijk gegeven, zal u duidelijk maken in hoeverre voor u de theorie en de praktijk van het leven van elkaar verschillen. Weet u dat, dan kunt u uw gevolgen eruit trekken. Dan is of de theorie niet goed, of de praktijk is niet goed, één van de twee. Maar pas wanneer theorie en praktijk elkaar dekken in het leven, krijgen wij een voortdurende reeks van ervaringen, waar stof en geest gelijkelijk bij betrokken zijn. Pas daardoor kunnen wij de weg naar het werkelijke Ik vinden.

Maak je nu niet te druk over "Maar is het wel zo?" Onthoud dit: de motiveringen van vandaag zijn anderen dan die van gisteren en die van morgen. U bent een wezen in ontwikkeling. Dat is maar goed ook. Als het altijd hetzelfde zou blijven, zou het niet deugen. Elke dag vraagt zijn eigen vorm. Elke dag vraagt zijn eigen en afzonderlijk standpunt. Elke dag is een afzonderlijke beleving van de Goddelijke wetten in een verhouding die misschien nooit meer terugkomt. Ken de momenten, waaruit je leven is opgebouwd. Leer dag na dag te zien hoe je anders bent, hoe je anders denkt en anders reageert. Dan heb je misschien de grootste sleutel gevonden die tot innerlijk weten, een begrijpen van je eigen niet-statisch wezen. Want in u, zoals in alle vormen, is het oude woord *Panta Rhei* waar. In uw bewustwording is dit evenzeer zo, en esoterisch gezien mogen wij ons nooit baseren op vaste stellingen of waarden. Die kunnen voor ons hoogstens steeds het punt zijn van waaruit wij in het zich steeds wijzigend heden, onszelf zoeken te kennen. Eerst zo kun je achter de verschijnselen doordringen en de stroom van het leven zelf ervaren.

Nu ga ik het woord geven aan de laatste spreker, die, zoals gebruikelijk, voor u gaat sluiten.

Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

HOOG WATER

Het water wast met schuimend witte koppen.
De golven vreten zand, het strand wordt tot een smalle strook,
een wereld, nu beperkt, terwijl het schuimend water
in een woede werkt, tot dichterbij de kade.

Hoog water; de zeeën trekt de maan wel aan,
of zijn wel zeer maangebonden. Is misschien het bleke licht,
onthulling van in wateren verborgen?

Je weet het niet. Nu is het een zware vloed
en morgen slechts een zachte kabbel van wat golven,
die langzaam nader komen.
Nu is de zee een verscheurend wezen,

morgen een spiegel, die schijnt te dromen,
waarbij vrezen overbodig zijn.
Maar altijd keert het water en toont de waterlijn:
het is vloed.

Zo gaat het in het leven.
Vandaag misschien eens fel van al wat je nu bestormt, is al het streven,
dat je wordt opgelegd, uiteindelijk teveel.
En morgen? Dan is het minder, dan gaat het weer voorbij.
Dan komt de zorg hernieuwd, maar langzaam aan,
zodat je vrijelijk beslissen kunt, waarheen te gaan.
De vloed en eb van levenskrachten blijven zo bestaan,
als hoog water en de eb.

In denken en in handelen zit hetzelfde ritme der getijden in,
Je kunt het niet vermijden, het is erin geschapen,
het is een wapen van eeuwige krachten en machten,
die zo je leren jezelf te kennen en toch je regeren.
Je langzaam gewennen aan vrijere wereld en groter bestaan.
Een ritme als van vloed en eb tekent de werelden van waan,
onthullend ook wat werkelijkheid.

Je denkt aan jezelf, aan het ritme,
dat het leven nu beheerst voor jou.
Wanneer het golvenspel je nader glijdt,
of stilaan weer het water verder gaat.

En..... komt er ons een tijd,
dat te fel moedeloosheid, zorg,
je stapelt tot aan de koelen verder,
denk: het is hoog water. Zo dadelijk valt het tij.

Nu voel ik mij een slaaf, zo dadelijk ben ik vrij
en kan ik verder gaan.
Het ritme is een werkelijkheid;
onveranderlijkheid van strijd en wat je moet ondergaan,
blijft waan.

AFWACHTING

Nu weet ik niet wat gelijktijdig vreugdiger is en ook prikkelender dan afwachting.
Weet je, wachten heeft een zekere hulpeloosheid in zich. Aan de andere kant heeft afwachten
een belofte in zich. Die belofte kan ook een dreiging zijn. Dat weten wij niet. Maar het is als het
ware: het nu beleven van een toekomst, zoals zij niet is, of zal worden, maar zoals wij ze
denken.